

การนำเสนอรูปแบบศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

นางสาวสุรัชดา เอี่ยมน้อย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-567-474-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012456

i10292925

A PROPOSED MODEL FOR EDUCATIONAL TELEVISION PRODUCTION
TRAINING CENTER OF SUKHOTHAI THAMMATHIRAT OPEN UNIVERSITY

MISS SURACHADA IEMNOI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Audio-Visual Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1987

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนำเสนอรูปแบบศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อ
การศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

โดย นางสาวสุรัชดา เอี่ยมน้อย

ภาควิชา โสດทัศนศึกษา

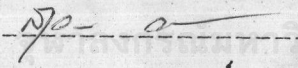

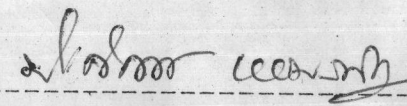
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ประศักดิ์ หอมสนธิ
รองศาสตราจารย์ ดร. นิคม ทาแดง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

----- คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. กาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

----- ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล วัชรากัย)

----- กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ประศักดิ์ หอมสนธิ)

----- กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นิคม ทาแดง)

----- กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนำเสนอรูปแบบศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชื่อนิสิต นางสาวสุรัชดา เอี่ยมน้อย

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ประศักดิ์ หอมสนิท
รองศาสตราจารย์ ดร. นิคม หาแดง

ภาควิชา โสวัตศนศึกษา

ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. สสำรวจแนวทางและความต้องการในการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลิตรายการโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร 2. เสนอรูปแบบศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรม และการผลิตรายการโทรทัศน์ และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีประสบการณ์ในงานดังกล่าว แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็น และความต้องการในการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา และได้นำไปสอบถามกับกลุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้ผลิตรายการและอาจารย์สอนด้านโทรทัศน์ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 217 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 54.25 หลังจากนั้น จึงนำข้อมูลทั้งหมดมาใช้ประกอบ

การร่างโครงการ เสนอรูปแบบ ศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการ
ศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และนำมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์
ที่ปรึกษาตรวจรับรอง และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงและแก้ไข จัดทำเป็น
โครงการฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์และอาจารย์สอนด้านโทรทัศน์ มีความเห็น
ว่าการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็น
มาก และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้ดำเนินการ
เพราะมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร วิทยาการและเครื่องมือ รวมทั้งเป็นสถาบัน
ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และให้การศึกษาโดยตรง ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคล
ได้พัฒนาตนเอง ให้สามารถผลิตรายการที่มีคุณภาพสนองความต้องการของผู้ชม
และพัฒนามาตรฐานการผลิตรายการโทรทัศน์ให้สูงขึ้น

2. รูปแบบของศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่น่าเสนอ มีลักษณะเป็นหน่วยงานเอกเทศ
รับผิดชอบงานฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์โดยตรง โดยมีอาคารสถานที่และ
อุปกรณ์ในการฝึกอบรมเป็นของตนเองแยกกันจากศูนย์ผลิตรายการ เพื่ออำนวยความสะดวก
ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังตลอดทั้งปี และสามารถฝึกอบรม
ในคราวเดียวกันได้หลาย ๆ หลักสูตร โดยไม่กระทบกระเทือนการผลิตรายการ
ตามปกติของมหาวิทยาลัย อุปกรณ์ที่ใช้ฝึกอบรมจะมีลักษณะและขีดความสามารถ
ใกล้เคียงกับอุปกรณ์ในศูนย์ผลิตรายการ ในด้านบุคลากรของศูนย์ฝึกอบรมจะเป็น
บุคลากรประจำเฉพาะเจ้าหน้าที่ในการจัดการฝึกอบรมเท่านั้น ส่วนวิทยากรจะ
มีประจำเพียง 1 คน เพื่อทำหน้าที่พิจารณาจัดหาวิทยากรจากภายนอกหมุนเวียน
เข้ามาตามความเหมาะสมกับหลักสูตรและผู้เข้ารับการอบรมซึ่งมิได้จำกัดเพียง
ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ของ มสธ. แต่รวมทั้งหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ
เอกชน และนิสิต นักศึกษาที่เกี่ยวข้องในงานด้านโทรทัศน์อีกด้วย

๘

Thesis Title A Proposed Model for Educational
Television Production Training Center
of Sukhothai Thammathirat Open
University

Name Miss Surachada Iemnoi

Thesis Advisor Dr. Prasak Homsanit
Associate Professor Dr. Nikom Thadang

Department Audio-Visual Education

Academic Year 1986

ABSTRACT

The purpose of this research were :

1. To survey the feasibility and the training needs for the establishing of an Educational Television Production Center for the institutions which are involved in educational broadcasting in the Bangkok Metropolis.
2. To propose the model of the Educational Television Production Training Center of Sukhothai Thammathirat Open University (STOU).

Procedures :

The data concerning training and production of Educational Television Programs was collected and analyzed and experts and other experienced persons were interviewed. Questionnaires were developed to survey the opinions and the needs for an Educational Television Production Training Center. The sample groups of four hundred persons

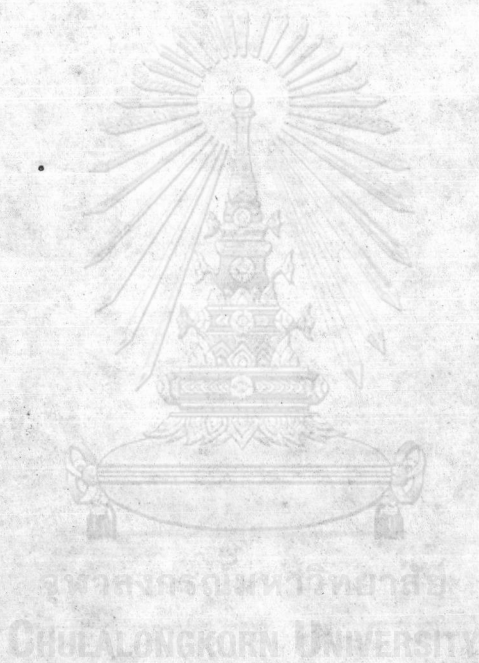
were television producers, and instructors who work in the government and private sectors in Bangkok. Two hundred and seventeen questionnaires or 54.25 percent were returned. All the information was used to draw up the project proposal which was approved by the experts and thesis advisors.

Findings :

1. The opinions from TV producers and TV instructors were that it was necessary to establish the Educational Television Production Training Center. STOU should carry on this project because it has resource persons available as well as supporting facilities. Moreover, it is an educational institution. Therefore, the project would provide an opportunity to develop human resources to be able to produce good quality programs and to upgrade the television programs standards.

2. The proposed model of the training center of STOU would be an independent organization solely responsible for the training of television programs production, with its own equipment and a separate building from the Production Center itself. The enrolled trainees would be able to have first hand experience throughout the year without affecting the regular production schedules. The efficiency and capability of the equipment used in training and in real production would be comparable. The

trainers of this program would include the regular staff of the training center and one instructor responsible for recruiting outside experts for each particular program. The trainees could be STOU staff other government officials, staff from private enterprises, students and others who are involved or interested in television program production.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากความช่วยเหลือและร่วมมืออย่างดีจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะ อาจารย์ ดร. ประสัคดิ์ หอมสนิท และรองศาสตราจารย์นิคม ทาแดง ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบคุณ ผศ. ดร. สุวิมล วัชรากัญ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผศ. สมเชาว์ เนตรประเสริฐ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมในงานวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนในการวิจัยมา ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ผลิตรายการโทรทัศน์จากหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและ เอกชนทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ข้อมูลมาสนับสนุนงานวิจัย และสิ่งที่เป็นพลังสำคัญอีกประการหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ก็คือ กำลังกายและกำลังใจ จากเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ ที่มีความจริงใจและพร้อมจะยื่นมือเข้ามาช่วยทุกขณะที่ผู้วิจัยต้องการ ขอขอบคุณในน้ำใจไมตรีจากทุกท่าน และท้ายที่สุดที่ขอน้อมระลึกถึงคือ บิดา มารดา ผู้ซึ่งมีพระคุณหาที่เปรียบมิได้ และตั้งเป็นผู้ให้กำลังใจอันยิ่งใหญ่ในการศึกษาเล่าเรียนมาโดยตลอด จนถึงวันที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง

สุรัชดา เอี่ยมน้อย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญตาราง	ท
สารบัญแผนภูมิ	ค

บทที่

1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
คำจำกัดความของการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	12
การฝึกอบรม	12
ความหมายของการฝึกอบรม	12
ความสำคัญและความจำเป็นของการฝึกอบรม	14
การจัดรูปหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการฝึกอบรม	17
เทคนิควิธีในการฝึกอบรม	23
การจัดการฝึกอบรมขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	27
การจัดการฝึกอบรมของการประปานครหลวง	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	การจัดการฝึกอบรมของการรถไฟแห่งประเทศไทย	30
	โทรทัศน์เพื่อการศึกษา	31
	โทรทัศน์เพื่อการศึกษาในต่างประเทศ	36
	โทรทัศน์เพื่อการศึกษาในประเทศ	41
	การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์	46
	การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
3	วิธีดำเนินการวิจัย	53
	ตัวอย่างประชากร	53
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
	วิธีดำเนินการวิจัย	55
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
	การวิเคราะห์ข้อมูล	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
5	รูปแบบศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	90
	รายละเอียดรูปแบบศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา	91
	ชื่อแบบจำลอง	91
	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	91
	หลักการและเหตุผล	91

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	วัตถุประสงค์	94
	เป้าหมายของการดำเนินการ	94
	แผนการดำเนินงาน	95
	ทรัพยากร	96
	ความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น	99
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	101
	รายละเอียดเกี่ยวกับศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา	102
	สังกัด	102
	หน้าที่ความรับผิดชอบ	102
	โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์ฯ	102
	การแบ่งสายงาน	103
	อัตรากำลัง	107
	กระบวนการดำเนินงานภายในศูนย์ฯ	109
	การจัดหลักสูตรในการฝึกอบรม	111
	อาคารสถานที่และประโยชน์ใช้สอย	111
	วัสดุและครุภัณฑ์	115
6	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	119
	สรุปผลการวิจัย	120
	ข้อเสนอแนะ	123

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	124
ภาคผนวก	132
ภาคผนวก ก. ตารางแสดงงบประมาณ อัตรากำลัง ครูภัณฑ์ ของศูนย์ฝึกอบรมฯ	133
ภาคผนวก ข. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและแบบสัมภาษณ์	140
ภาคผนวก ค. สถาบันการฝึกอบรมในต่างประเทศ	143
ภาคผนวก ง. แบบสอบถามประกอบการวิจัย	153
ประวัติผู้เขียน	170

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของอายุผู้ตอบแบบสอบถาม	62
2 จำนวนและร้อยละของวุฒิสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม	63
3 จำนวนและร้อยละของลักษณะของงานที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำอยู่ ในปัจจุบัน	64
4 จำนวนและร้อยละของประสบการณ์ในด้านการผลิต รายการโทรทัศน์	65
5 จำนวนและร้อยละของแหล่งความรู้ด้านโทรทัศน์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	66
6 จำนวนและร้อยละของประสบการณ์ในการฝึกอบรม ของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
7 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับทัศนคติในการฝึกอบรม ของผู้ตอบแบบสอบถาม	68
8 จำนวนและร้อยละของความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในงานผลิต รายการโทรทัศน์	69
9 จำนวนและร้อยละของความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการฝึกอบรม การผลิตรายการโทรทัศน์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	70
10 จำนวนและร้อยละของความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรม ด้านโทรทัศน์	71
11 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่เหมาะสม ในการจัดฝึกอบรมแต่ละครั้งของผู้ตอบแบบสอบถาม	72
12 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ที่เหมาะสม ในการรับผู้เข้ารับการอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนผู้เข้าอบรม แต่ละหลักสูตร	74
14 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะ ของการจัดหลักสูตร	75
15 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิควิธี ในการฝึกอบรม	76
16 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะวิทยากร ในการฝึกอบรม	77
17 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการประเมินผล ผู้เข้ารับการอบรมที่คิดว่าเหมาะสม	78
18 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นในการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมการผลิต รายการโทรทัศน์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
19 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของมสธ. ในการรับผิดชอบในการจัดฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา	80
20 จำนวนและร้อยละของความเห็นเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของศูนย์ ฝึกอบรมฯ	81
21 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้ในการฝึกปฏิบัติการผลิตรายการโทรทัศน์	82
22 จำนวนและร้อยละของความเห็นเกี่ยวกับวิทยากร ในการฝึกอบรมฯ	83
23 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลากรที่จะดำเนินการ ฝึกอบรมการผลิตรายการโทรทัศน์	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
24 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของศูนย์ฝึกอบรมฯ	85
25 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นในด้านการบริการ ของศูนย์ฝึกอบรม	86
26 งบประมาณในการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา	134
27 อัตรากำลังของศูนย์ฝึกอบรมการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ฯ	135
28 จำนวนและงบประมาณครุภัณฑ์ในศูนย์ฝึกอบรมฯ	137

สารบัญแนกม

แนกมที่	หน้า
1 แแนกมแสดงการค้ำเนงงานของศูนย์ฝีกอบรมา ตาม เป้าหมายเวลา	97
2 โครงสร้างของศูนย์ฝีกอบรมาการผลิตรายการโทรทัศน์ ภายในมหาวิทยาลัย	105
3 การแบ่งสายงานภายในศูนย์ฝีกอบรมาการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา	106
4 กระบวนการปฏิบัติงานในศูนย์ฝีกอบรมาการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา	112